

NATUURFOTOGRAFIE EN ACHTERGRONDEN

Verslag presentatie 18 maart 2014 - Afdeling Driebergen/Doorn

Frank Sidler

18 maart, Driebergen, Nieuw Salem, 20.00 uur afdeling Driebergen/Doorn, Jan van der Greef, Bouke ten Cate.

Het zalencomplex Nieuw Salem is mij niet onbekend. Jan van der Greef is al jaren de leverancier van vele prachtige foto's in *de Kruisbek*. Zo af en toe stuurt hij mij een filmpje via 'Vimeo'. Dat is een community waarnaar videobestanden kunnen worden geupload en op eenvoudige manier worden gedeeld met anderen. Bouke ten Cate vormt samen met nestor Sjef ten Berge, Wim van Lieshout en met ondersteuning van Maria Veecken de coördinatiegroep Driebergen/Doorn. Bouke heeft al veel gereisd en doet dat sinds zijn toetreding tot het auteursteam van de

Foto: Frederike ten Cate

stichting Crossbill Guides nu als samensteller van reisgidsen (*de Kruisbek*, november 2013, jaargang 56-5). Een groot scherm, geluidsboxen, beamer, laptop, een tweetal telescopen, 'n digitale camera met telens en een zaal die zich steeds meer vult naarmate de grote wijzer naar de 12 kruipt. De spanning stijgt. Naast me zit Hans, we zijn allebei benieuwd.

Schrijven met licht

Jan van der Greef bijt het spits af. Zijn presentatie begint met een terugblik op zijn jeugd. Getroffen door polio raakte Jan gebiologeerd door de vrijheid van de vogels. Hij gaat meer en beter kijken, hij gaat fotograferen en vindt op zijn reizen talloze adembenemende momenten van overweldigende schoonheid, maar soms ook van een betoverende ontroering. Het maken van zijn eerste plaatjes gaat over in fotograferen. Letterlijk vertaald: schrijven met licht. Via technische hoogstandjes met camera, vijf synchroonflitsers, achterwanden, lokplaatsen, etc. maakt Jan haarscherpe beelden van allerlei kolibri's. De proporties van sabelkolibri staan me in het geheugen gegrift. Geduld en soms uren of dagen wachten, leveren ontmoetingen op met orang-oetan, een spreeuwenzwerm, een vos of die felbegeerde vogelsoort. De doodgewone zilvermeeuw waar hij telkens aan voorbij ging, wordt op een dag de hoofdpersoon.

Jan wil meer en Jan kan meer. Hij is een stap verder. De kunstenaar Jan neemt ons mee naar zijn atelier. Adembenemend aanschouwen we zijn creaties die ontstaan zijn uit wat hij noemt "schilderen met licht". Ideeën over fotografie die ont-

staan zijn doordat hij niet op de juiste plek kon komen voor het maken van die ene, zo zorgvuldig van te voren geplande, foto. Bewegingsonscherpte die eerst per ongeluk is ontstaan, om later doelbewust te worden toegevoegd aan het palet van mogelijkheden. Statische fotobeelden worden - tot op een onderdeel van een seconde nauwkeurig - aaneen geregen tot een harmonieus ballet op de klanken van de met zorg uitgezochte muziek. Het resultaat? Een sprookjesachtige beleving van beeld en geluid.

Jan is zeker ook een mensenmens. Daarvan getuigen niet alleen foto's maar juist de dankbaarheid in het verhaal daarbij. Over de twee "Vikingen" die hem hangend op twee boomstammetjes naar de vogelhut torsen. De herinneringen aan zijn reisgenoten die hem hielpen bij allerlei vormen van vervoer. Zittend op een laadklep van een terreinwagen, duopassagier op een sneeuwscooter en hangend op de rug van zijn gids die hem de berg opsjouwt. Een geweldig verhaal met onvergetelijke indrukken.

Op ooghoogte met de grutto

Bouke ten Cate begint zijn carrière met de werkeloos liggende digitale reflexcamera van zijn moeder. Inmiddels is zijn camera misschien wel het belangrijkste instrument op zijn reizen. Ontdekkingsstochten die hij maakt voor het samenstellen van reisgidsen. Hij laat aan de hand van voorbeelden zien wat de invloed van je standpunt ten opzichte van het onderwerp is. Met een waadpak de sloot in (verticale verplaatsing) brengt je op ooghoogte met de grutto in het weidegebied. Met het gebruik van een "korte lens" - 300 mm - maakt hij zelden beeldvullende foto's van vogels. Daardoor speelt de omgeving van de vogel die hij wil vastleggen, een grote rol. Zo kan een verplaatsing (horizontaal) van enkele meters de storende matrixborden van de snelweg plaats laten maken voor een liefelijk boerenlandchap. Een steenbok in het volle zonlicht geeft een prachtige doortekende plaat die niet zou misstaan in een dierenencyclopedie. Maar hetzelfde beestje recht tegen het zonlicht in fotograferen, levert een mystiek silhouet op. Het gebruik van een flitser bij het fotograferen van een slang in de nacht, geeft een heel ander beeld dan wanneer je het beestje in het licht van de koplampen van je auto weet te vangen. Talloze voorbeelden tonen de gretigheid aan waarmee Bouke op zoek is naar de mogelijkheden van de fotografie.

Tijdens de periode dat Bouke vrijwilliger was in de winkel van Vogelbescherming heeft hij veel ervaring opgedaan met digitale fotografie en telescopen. De mogelijkheden om met de combinatie van deze twee te werken (digiscoping), zijn legio. Met een eenvoudige telescoop en je smartphone kun je al heel mooie bewijsplaatjes schieten. Met een digitale spiegelreflexcamera op een pittig geprijsde telescoop wordt het resultaat vanzelfsprekend beter. Bouke verwijst met alle plezier naar zijn oud-collega's in de winkel die iedereen die in digiscoping is geïnteresseerd, graag willen helpen. Ben je daar toch - zegt Bouke - kijk dan ook eens naar het assortiment reisgidsen dat daar wordt geboden.

Het enthousiasme, de brede kennis van de natuur op onderdelen maar vooral in haar samenhang en zijn passie om anderen te laten delen, spettert van Bouke af.